

No. of total pages : 10

G-15-200

Roll. No. Name

KENDRIYA VIDYALAYA SITAPUR
ANNUAL EXAMINATION, 2018-19
SANSKRIT

Time : 2½ hrs.

Class – VIII

M.M. : 80

नाम अनुक्रमांक
दिन एवं दिनांक हस्ताक्षर निरीक्षक
प्राप्तांक हस्ताक्षर परीक्षक

निर्देशाः—

- (1) प्रश्न-पत्रमिदम् चतुर्षु खण्डेषु विभक्तम् अस्ति।
- (2) उत्तराणि अस्मिन्नेव प्रश्न-पत्रे लेखितव्यानि।
- (3) समस्त प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।

खण्ड—(क) अपठित-अवबोधनम्	10 अङ्काः
खण्ड—(ख) रचनात्मकम् लेखनम्	15 अङ्काः
खण्ड—(ग) अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	25 अङ्काः
खण्ड—(घ) पठित-अवबोधनम्	30 अङ्काः

क	+	ख	+	ग	+	घ	=	कुल
10		15		25		30		80

[P.T.O.]

खण्ड-क (अपठित-अवबोधनम्)

10

अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

10

प्रातःकाल अति सुखकरः भवति । खगाः मधुरं कूजन्ति । उद्यानेषु पुष्पाणि विकसन्ति । पवनः सुगन्धः शुद्धः च अस्ति । जनाः भ्रमणाय व्यायामाय वा गच्छन्ति । यदा पूर्वस्यां दिशायां सूर्यः उदयं गच्छति तदा कितिजस्य शोभा दर्शनीया भवति । एतत् मनोहरं दृश्यं दृष्ट्वा चित्तम् प्रसन्नं भवति । प्रातः सर्वे जनाः स्व-स्व-कार्यम् उत्सासेन कुर्वन्ति । परम् अलसाः सुप्ताः सन्ति । छात्राः प्रसन्नमुखेन विद्यालयम् पठनाय गच्छन्ति । सर्वे नवजीवनम् अनुभवन्ति ।

एकपदेन उत्तरत—

1×4=4

(क) प्रातःकाले कीदृशः भवति ?

.....

(ख) के मधुरं कूजन्ति ?

.....

(ग) जनाः किमर्थम् गच्छन्ति ?

.....

(घ) सर्वे किं अनुभवन्ति ?

.....

एकवाक्येन उत्तरत—

2×2=4

(क) छात्राः प्रातः किं कुर्वन्ति ?

.....

(ख) यदा सूर्यः उदयति तदा किं भवति ?

.....

(3)

G-15-200

यथानिर्देशम् उत्तरत—

1×2=2

(क) विलोमपदं लिखत—

(1) पश्चिमायाम्

(2) अस्तं गच्छति

खण्ड—ख (रचनात्मकम् लेखनम्)

15

2

संस्कृतभाषया वाक्य रचनया अर्थभेदं स्पष्टीकुरुत—

½×10=5

मञ्जूषातः

परितः-पुरतः, नगः-नागः, आरोहणम्-अवरोहणम्, विषमाः-समाः, सुकरम्-शूकरम्

(क) परितः

(ख) पुरतः

(ग) नगः

(घ) नागः

(ङ) आरोहणम्

(च) अवरोहणम्

(छ) विषमाः

(ज) समाः

(झ) सुकरम्

(ञ) शूकरम्

3

भवतः नाम अनुपमः अस्ति । शुल्कक्षमापनार्थं प्रधानाचार्यं प्रति लिखितं प्रार्थनापत्रं उचितपदैः पूरयित्वा लिखत—

 $\frac{1}{2} \times 10 = 5$

मञ्जूषा

अस्मि, वेतनम्, निवेदनम्, भवतः, लिपिकः, कुटुम्बस्य, प्रार्थनां, काठिन्येन, सीतापुरम्, शिष्यः
सेवायाम्,

प्रधानाचार्यः महोदयाः

केन्द्रीय विद्यालयः

.....

विषयः—शुल्कक्षमापनार्थं प्रार्थनापत्रम् ।

श्रीमन्त,

सविनयम् अस्ति यत् अहम् विद्यालये अष्टमी कक्षायाः छात्रः

मम पिता एकः अस्ति । तस्य मासिकं द्विसहस्ररूप्यकाणि एव अस्ति ।

अस्माकं निर्वाहः अतीव भवति ।

अतः अहम् आशा से यत् भवान् मम स्वीकृत्य अनुग्रहीष्यति ।

धन्यवादः ।

भवताम् आज्ञाकारी

तिथि : 5/04/2012

अनुरागः

कक्षा—अष्टमी (अ)

4

अधोलिखितानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत—

5

(क) विद्या —
.....

(ख) तपः—

(ग) समाचरेत्—

(घ) परितोषः—

(ङ) नित्यम्—

खण्ड—ग (अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्)

25

5 भिन्नप्रकृतिकं पदं चिनुत—

5

(क) गच्छति, पठति, धावति, अहसत्, क्रीडति ।

(ख) छात्रः, सेवकः, शिक्षकः, लेखिका, क्रीडकः ।

(ग) पत्रम्, मित्रम्, पुष्पम्, आम्रः, नक्षत्रम् ।

(घ) व्याघ्रः, भल्लूकः, गजः, कपोतः, वृषभः ।

(ङ) पृथ्वी, वसुन्धरा, धरित्री, यानम्, वसुधा ।

6 पदनिर्माणं कुरुत—

5

धातुः

प्रत्ययः

पदम्

(क) ह + तुमुन् =

(ख) वृ + तुमुन् =

- (ग) गम् + क्त्वा =
- (घ) त्यज् + क्त्वा =
- (ङ) भुज् + तुमुन् =

7 सन्धिं / संधिच्छेदं च कुरुत—

5

- (क) विनयोपेता = +
- (ख) कुसुमादपि = + अपि
- (ग) चिनोम्युभयम् = चिनोमि +
- (घ) नृत्यैर्मुग्धम् = नृत्यैः +
- (ङ) प्रकृतिरस्ति = + अस्ति

8 अधोलिखितानां तद्भवपदानां तत्समपदानि चिनुत—

5

- (क) कोख
 (ख) गोद
 (ग) भाई
 (घ) कुँआ
 (ङ) दूध

निर्देशानुसारम् रिक्तस्थानेषु यथोचितं शब्दरूपं लिखत—

5

पदम्	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) मातृ	प्रथमा	माता		मातरः
(ख) स्वसृ	प्रथमा		स्वसारौ	स्वसारः

(ग) मातृ	तृतीया		मातृभ्याम्	मातृभिः
(घ) स्वसृ	तृतीया	स्वस्रा		

खण्ड-घ (पठित-अवबोधनम्)

25

10

अधोलिखितं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

पूर्वदिशायाम् उदेति सूर्यः पश्चिम दिशायां च अस्तं गच्छति इति दृश्यते हि लोके । परं न अनेन अवबोध्य मस्ति यत्सूर्यो गतिशील इति । सूर्योऽचलः पृथिवी च चला या स्वकीये अक्षे घूर्णति इति साम्प्रतं सुस्थापितः सिद्धान्तः । सिद्धान्तोऽयं प्राथम्येन येन प्रवर्तितः, स आसीत् महान् गणितज्ञः ज्योतिर्विच्च आर्यभटः । पृथिवी स्थिरा वर्तते इति परम्परया प्रचलिता रुढिः तेन प्रत्यादिष्टा ।

एकपदेन उत्तरत—

 $\frac{1}{2} \times 4 = 2$

(क) कस्याम् दिशायाम् सूर्यः उदेति ?

.....

(ख) कस्याम् दिशायाम् सूर्यः अस्तं गच्छति ?

.....

(ग) कः अचलः अस्ति ?

.....

(घ) महान् गणितज्ञः कः आसीत् ?

.....

पूर्णवाक्येन उत्तरत—

 $1 + 1 = 2$

(क) साम्प्रतं किम् सुस्थापितः सिद्धान्तः अस्ति ?

.....

.....

(ख) परम्परया प्रचलिता का रुढिः तेन प्रत्यादिष्टा ?

निर्देशानुसारम् उत्तरत—

$\frac{1}{2} \times 2 = 1$

(क) 'दिवाकरः' पदस्य समानार्थकं पदं चित्वा लिखत—

(ख) 'धरा' पदस्य समानार्थकं पदं चित्वा लिखत—

11 अधोलिखितं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

भोजनान्ते च किं पेयम् ? जयन्तः कस्य वै सुतः ?

कथं विष्णुपदं प्रोक्तम् ? तक्रं शक्रस्य दुर्लभम् ॥

एकपदेन उत्तरत—

$1 + 1 = 2$

(क) विष्णुपदं कथं प्रोक्तम् ?

(ख) तक्रं शक्रस्य किम् अस्ति ?

पूर्णवाक्येन उत्तरत—

$1 + 1 = 2$

(क) तक्रं कथं पेयम् ?

(ख) जयन्तः कस्य सुतः आसीत् ?

भाषिक-कार्यम्—

 $\frac{1}{2} \times 2 = 1$

(क) 'सुलभम्' पदस्य विलोमार्थकं पदं चित्वा लिखत—

(ख) 'अपेयम्' पदस्य विलोमार्थकं पदं चित्वा लिखत—

2

श्लोकांशान् योजयत—

 $1 \times 5 = 5$

(क)

(ख)

(क) त्रिशूलाग्निनागैः पृथिव्यस्त्रघोरैः

नदीनाम् जलं यत्र पीयूषं तुल्यम् ।

(ख) सदा पर्वणामुत्सवानां धरेयम्

जगद् वन्दनीया च भूः देवगेया ।

(ग) वने दिग्गजानां तथा केशरीणाम्

क्षितौ राजते भारतस्वर्णभूमिः ।

(घ) सुपूर्णं सदैवास्ति खाद्यान्नभाण्डरम्

अणूनाम् महाशक्तिभिः पूरितेयम् ।

(ङ) इयं वीरभोग्या तथा कर्मसेव्या

तटीनामियं वर्तते भूधराणाम् ।

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

13

कोष्ठकात् अङ्कानां कृते पदानि चिनुत—

1×6=6

मञ्जूषातः

चतुःपञ्चाशत्, सप्तषष्ठिः, द्वासप्ततिः, षडशीतिः, चतुर्नवतिः, सप्तनवतिः

(क) 67 —

(ख) 86 —

(ग) 97 —

(घ) 54 —

(ङ) 94 —

(च) 72 —

14

अधोरेखाङ्कितेभ्यः पदेभ्यः प्रश्ननिर्माणं कुरुत—

4

(क) सावित्रीबाई कन्याभिः सविनोदम् आलपन्ती अध्यापने संलग्ना भवति स्म ?(ख) मनुष्यः सत्यपूतां वाचं वदेत् ।(ग) त्रिषु तुष्टेषु सर्वं तपः समाप्यते ।(घ) तयोः नित्यं प्रियं कुर्यात् ।

15

अधोलिखितपदानां विलोमपदानि लिखत—

5

(क) उपरि

(ख) आदानम्

(ग) परकीयम्

(घ) विषमता

(ङ) व्यक्तिगतम्